

Rak dojke je najčešći oblik kancera na svetu. Otpriklike jedna od 12 žena će razviti rak dojke tokom svog života. Muškarci se takođe suočavaju sa ovim problemom, ali mnogo ređe. Rizik od raka je povezan sa mnogim faktorima, u rasponu od naslednog faktora do načina života i uticaja okoline. Jedan od faktora koji je najviše povezan sa verovatnoćom nastanka raka dojke su mutacije u BRCA genima.

Referenca: www.mayoclinic.org/tests-procedures/brca-gene-test

Autorka teksta:
Prof. dr Nataša Prvulović Bunović

Spec. radiologije

Sub. spec onkologije

Načelnica - Služba za radiološku dijagnostiku
Instituta za onkologiju Vojvodine

**Savez društava Vojvodine
za borbu protiv raka**

BRCA testiranje

Genetski test za procenu
rizika od karcinoma
dojke ili jajnika

Savez društava
Vojvodine za borbu
protiv raka

BRCA su dva gena, BRCA1 i BRCA2. Skraćenica je od engleskog naziva za "gen raka dojke" (engl. Breast Cancer gene). Uprkos nazivu, sami ovi geni nisu uzročnici raka, već ih svaka osoba ima i odgovorni su za važne zadatke u ćeliji. Uključeni su u obnavljanje ćelijske DNK, učestvuju u regulaciji ćelijskog ciklusa i štite ćeliju od maligne degeneracije. Rak dojke nastaje smanjenom ili izmenjenom funkcijom ovih gena, koja nastaje usled mutacija koje sprečavaju adekvatno obavljanje ovih funkcija.

Većina slučajeva naslednog raka dojke povezana je sa mutacijama u genima BRCA1 i BRCA2. Mutacije u genima uzrokuju više od polovine svih slučajeva naslednog raka dojke (prema nekim izvorima i do 80%).

Ko treba da uradi analizu ispitivanja polimorfizama u BRCA1 i BRCA 2 genima?

BRCA testiranje podrazumeva vađenje krvi odakle se determiniše da li imate mutacije (promene) u naslednom materijalu (DNK) koje povećavaju rizik od karcinoma dojke.

Mutacije BRCA 1 ili BRCA 2 gena značajno povećavaju rizik od nastanka:

- Karcinoma dojke
- Karcinoma muške dojke
- Karcinoma jajnika
- Karcinoma prostate
- Karcinoma pankreasa
- Melanoma

Kome savetujemo da se testira?

- Osobi oboleloj od karcinoma dojke pre 45. godine
- Osobi oboleloj od karcinoma dojke pre 50. godine uz drugi primarni karcinom dojke, sa 1 ili više rođakom sa karcinomom dojke.
- Osobi oboleloj od tripl negativnog karcinoma dojke sa 60 ili manje godina
- Osobi sa istorijom 2 ili više različita karcinoma, bez obzira na lokalizaciju
- Osobi oboleloj od karcinoma jajnika
- Muškoj osobi sa karcinomom dojke
- Osobi sa istorijom karcinoma dojke uz 1 ili više rođaka obolelih od karcinoma dojke pre 50. godine, 2 ili više rođake obolele od karcinoma dojke u bilo kojim godinama, 1 ili više rođaka obolelih od karcinoma muške dojke ili 2 ili više rođaka sa karcinomom prostate ili pankreasa
- Osobi oboleloj od karcinoma prostate ili pankreasa sa 2 ili više rođaka sa BRCA udruženim karcinomom
- Ko ima 2 ili više rođake obolele od karcinoma dojke pre 45. godine (majku, oca, blizanca ili dete)
- Ko ima rođaka ili rođaku sa BRCA 1 ili BRCA 2 mutacijama

Idealno bi bilo da se osoba obolela od karcinoma dojke ili jajnika testira. U slučaju negativnog rezultata ne postoji potreba da se naslednici testiraju.

Šta kada dobijem rezultat BRCA testiranja?

Ukoliko niste nosioci mutacije gena tada Vam se preporučuju redovni godišnji pregledi dojki, mamografija nakon 45. godine na 2 godine, a za mlađe žene godišnji ultrazvučni pregledi dojki, kao i godišnji ginekološki pregledi uz obavezan ultrazvučni pregled reproduktivnih organa.

Ukoliko ste nosioci BRCA mutacija tada Vam sleduje savetovanje sa onkologom ili genetičarem. Shodno Vašim godinama, planiranjem porodice, opštim zdravstvenim stanjem i vašim ličnim uverenjem savetovaće Vam se opcije češćih radioloških pregleda (uz obavezno uvođenje i magnetno rezonantnog pregleda dojki) i ginekoloških pregleda uz dodatne laboratorijske analize.

